

2024-05-29 Nr. NV-1415

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-656 TAIS-24-7767(2)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KREIPIMOSI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINĮ TEISMĄ“ PROJEKTO (toliau – Nutarimo projektas)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendina- masis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☐ Ne Priėmimo Terminas Data iš kalendoriaus	Teisingumo ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-05-28	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA
Nutarimo projektas parengtas dėl kilusių abejonų dėl Civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo (toliau – Įsigaliojimo įstatymas) 28 straipsnio, pagal kurį Civilinio kodekso trečiosios knygos VI dalies XV skyriaus <u>normos dėl bendro gyvenimo neįregistravus santuokos įsigalioja nuo įstatymo, reglamentuojančio partnerystės įregistravimo tvarką, įsigaliojimo momento</u> ir, Civilinio kodekso 3.229 straipsnio, <u>ties, kiek pagal jame nustatytą teisinį reguliavimą leidžiamas tik partnerystės tarp vyro ir moters įregistravimas įstatymų nustatyta tvarka</u> , atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS
<p>Nutarimo projektu siekiama kreiptis į Konstitucinį teismą ir prašyti ištirti, ar <u>Įsigaliojimo įstatymo 28 straipsnis ir Civilinio kodekso 3.229 straipsnis ties, kiek pagal jame nustatytą teisinį reguliavimą leidžiamas tik partnerystės tarp vyro ir moters įregistravimas įstatymų nustatyta tvarka</u>, neprieštarauja Konstitucijos 21 straipsnio antrajai ir trečiajai dalims, įpareigojančioms įstatymu ginti žmogaus orumą ir draudžiančioms jį žeminti; 22 straipsnio pirmajai ir ketvirtajai dalims, saugančioms asmens privataus gyvenimo neliečiamumą; 38 straipsnio pirmajai ir antrajai dalims, aiškinamoms kartu su Konstitucijos 29 straipsniu, pagal kurias valstybė saugo šeimas jų nediskriminuodama; 135 straipsnio pirmajai daliai, įtvirtinančiai <i>pacta sunt servanda</i> principą; 138 straipsnio trečiajai daliai, apibrėžiančiai tarptautinių sutarčių vietą nacionalinėje teisės sistemoje, <u>neprieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui</u>, pateikiant šiuos argumentus, kad:</p> <ul style="list-style-type: none">nustatytas teisinis reguliavimas, pagal kurį nesudariusių santuokos bendrai gyvenančių asmenų teisės į jų šeimos gyvenimo teisinį pripažinimą ir apsaugą įgyvendinimas yra priklausomas nuo įstatymų leidėjo diskrecijos, yra nesuderinamas su konstituciniais teisėtų lūkesčių ir teisinės valstybės principais;negali būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, kuriuo būtų neginamos Konstitucijoje įtvirtintos asmenų teisės, nesaugomi iš Konstitucijos kylantys asmenų teisėti lūkesčiai;nustatytu teisiniu reguliavimu yra paneigta bendrai gyvenančių nesudariusių santuokos asmenų konstitucinė teisė į jų šeimos gyvenimo teisinį pripažinimą ir apsaugą;laikantis konstitucinio pagarbos tarptautinei teisei principo (<i>pacta sunt servanda</i>), vykdant pagal tarptautinę teisę, <i>inter alia</i> tarptautines sutartis, priimtus įsipareigojimus turi būti užtikrinama, kad Lietuvos gyventojams nebūtų taikomi iš esmės kitokie nei pagal tarptautinės teisės principai ir normas žmogaus teisių standartai;pagal Konstituciją Konstitucinis Teismas turi įgaliojimus tirti dar neįsigaliojusių įstatymų ir kitų Seimo priimtų aktų atitiktį Konstitucijai; svarbu, kad šie įstatymai ir kiti Seimo priimti teisės aktai būtų priimti ir oficialiai paskelbti;nustatytu teisinio reguliavimu, kiek pagal jį leidžiamas tik partnerystės tarp vyro ir moters įregistravimas įstatymų nustatyta tvarka, prieštarauja konstituciniam asmenų lygiateisiškumo principui ir seksualinės orientacijos pagrindu diskriminuoja šeimos santykius faktiškai sukūrusius tos pačios lyties asmenis, pažeidžia konstitucines tokių asmenų teises į teisinę orumą ir privataus gyvenimo apsaugą, todėl pripažintina antikonstitucine;remiantis nuosekliai formuojama Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, valstybės, Konvencijos dalyvės, turi pozityvią pareigą savo teisinėje sistemoje numatyti tam tikrą teisinę formą, kuri leistų vienos lyties asmenims sureguliuoti teisinius santykius, teisiškai juos pripažinti ir apsaugoti.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS	
Priimtas Nutarimas, kartu su Konstitucinio Teismo įstatyme nustatytus reikalavimus atitinkančiu Vyriausybės prašymu, pateikiamas Konstituciniam Teismui.	
SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS	
Nutarimo projektas derintas su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vaiko teisių apsaugos kontroliere, Lygių galimybių kontroliere, asociacija Lietuvos gėjų lyga, viešąja įstaiga Žmogaus teisių stebėjimo institutu, Lietuvos žmogaus teisių centru.	
TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS	
Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, asociacija Lietuvos gėjų lyga pastabų ar pasiūlymų Nutarimo projektui neturėjo. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lygių galimybių kontrolierė, Lietuvos žmogaus teisių centras ir viešoji įstaiga Žmogaus teisių stebėjimo institutas apie tai, kad pasiūlymų ir pastabų Nutarimo projektui neturi, informavo darbo tvarka. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų ar pasiūlymų Nutarimo projektui neturi (2024 m. gegužės 28 d. išvada Nr. NV-1397). 2024 m. gegužės 28 d. tarpinstituciniame pasitarime Nutarimo projektui pastabų ar pasiūlymų nebuvo pateikta.	
KITI SVARBŪS ASPEKTAI	
Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Vyriausybės programai, kuriai pritarta Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72. Nutarimo projektu siekiama užtikrinti Lietuvos teisinės sistemos suderinamumą su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija garantuojamų teisių ir laisvių standartu, Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika.	
PAŽYMĄ PARENGĖ	Artūras Norkevičius
	Viešojo valdymo grupė , vyresnysis patarėjas